

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että perusopetuksen lakimuutoksissa huomioidaan saamelaisoppilaiden mahdollisuus omankieliseen, kulttuurisensitiiviseen oppimisen tukeen saamelaisten kotiseutualueella. Siksi oppimisen tukitoimet tulisi olla saatavana saamen kielillä. Oppimisen tuen tarjoaminen edellyttää, että saamenkielisten erityisopettajien koulutusta kehitetään.

Uudistuksessa oppilaiden oikeus yhdenvertaiseen tukeen tulisi olla ensisijainen tavoite ja tuen tulisi olla yhteneväistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun ja toisen asteen opintoihin saakka. Uudistus on tarpeellista päällekkäisten kirjausten ja pedagogisten asiakirjojen laatimisen kannalta. Uudistusta arvioitaessa tulisi kuitenkin miettiä, onko tarpeen tehdä kokonaan uusi malli vai pitäisikö nykyistä tukimallia korjata.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Uudistuksen jälkeen oppimisen tuen tulisi olla yhteneväistä varhaiskasvatuksesta toiseen asteeseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistamiset tulisi tehdä niin, että ne olisivat kauttaaltaan yhteneväisiä, jotta erityisesti nivelvaiheissa tukitoimet jatkuisivat saumattomasti.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Osa saamenkielisten oppilaiden tuen tarpeesta johtuu puutteellisesta kielitaidosta. Uudistuksessa oppilaalla, jolla ei ole riittävää opetuskielen taitoa, on oikeus saada opetuskielen tukiovetusta. Saamenkieliseen opetukseen tulisi lisämahdollisuus oppilaan oppimisen tukemiseen, kun myös opetuskielen (tässä tapauksessa saamen kielten) osaamiseen ja tukeen tulisi kiinnittää huomiota. Saamenkielisten oppilaisen ympäröivästä yhteiskunnasta tuleva kielellinen tuki on usein pientä,

joten oppimiseen voi vaikuttaa esimerkiksi erikoissanaston tai käsitteiden puuttuminen saamen kielellä.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Perusopetuslain 10 § mukaan saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä. Tämä tulisi koskea myös oppimisen tukitoimia. Iso ongelma on, että saamenkielistä oppimisen tuen henkilökuntaa, kuten erityisopettajia ei ole. Nykyisin oppimisen tuki saamenkielisille on ratkaistu yleensä moniammatillisesti niin, että siihen osallistuvat saamenkielisen opettajan lisäksi esimerkiksi erityisopettaja ja terveydenhoitaja. Saamenkielisten erityisopettajien sekä muun oppimisen tuen henkilökunnan koulutukseen tulisi kiinnittää huomiota lainsäädäntötasolla, jotta saamenkieliset opiskelijat saadaan omakielisen tuen piiriin. Saamenkielisiä ja saamelaista kulttuuria tuntevia asiantuntijoita tarvitaan myös lainsäädännön kehittämisessä, jotta siitä saadaan paikallistasolla saamelaiseen toimintakulttuuriin sopiva ja sitä tukeva.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen dokumentointi on mm. tarpeellista tiedonsiirron ja oppilaan oikeuksien kannalta, mutta on tärkeää arvioida, onko nyt oleva malli toimiva ja kuormittaako se opetushenkilökuntaa merkittävästi.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskeva muutos tulisi ehdotuksen mukaan voimaan 1.8.2025. Muutos tulee verrattain nopeaa ja esiin nouseekin huoli, ehtivätkö koulut ja opetuksen järjestäjät valmistautua muutokseen riittävästi.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Lausunto - luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista.pdf](#)

Magga Bigga-Helena
Saamelaiskäräjät